

HLJ-
katsaus
3/10

.....
1.9.2010

Helsingin seudun liikennejärjestelmä-
suunnitelma (HLJ 2011)

Joukkoliikennestrategia

www.hsl.fi

Kilpailukykyinen joukkoliikenne on kaikkien etu. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisella hillitään ilmastonmuutosta ja vähennetään ruuhkia. Luotettava, turvallinen ja helppokäyttöinen joukkoliikenne on tärkeää tasa-arvoisten liikkumismahdollisuuksien kannalta. Joukkoliikennestrategia linjaa Helsingin seudun joukkoliikenteen kehittämisperiaatteita ja ohjaa sekä lyhyen että pitkän aikavälin suunnittelua. Tavoitteena on varmistaa joukkoliikenteen kilpailukyky kulkumuodon valintatilanteessa. Joukkoliikennestrategia kattaa kaikki Helsingin seudun 14 kuntaa. Tässä HLJ-katsauksessa on kuvattu strategian tavoitteita, kehittämislinjauksia ja toimenpide-ehdotuksia.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ 2011) suunnataan seudullista liikennepolitiikkaa ja määritellään liikennejärjestelmän kehittämisen suuntaviivat. HLJ 2011:tä tehdään koko Helsingin seudun yhteisenä hankkeena. Suunnittelualue kattaa pääkaupunkiseudun kunnat, Kuuma-kunnat ja Kuntaryhmä Neloset. Suunnitelmassa tarkastellaan liikennejärjestelmän kehittämistä aina vuoteen 2050 saakka. Liikennejärjestelmäluonnos valmistuu syksyllä 2010 lausuntoja ja kannanottoja varten. Suunnitelma viimeistellään siten, että liikennejärjestelmäpäätös voidaan tehdä vuoden 2011 alussa.

Haasteita ja kriittisiä näkökulmia

HLJ 2011 -alueen laajuus on sekä haaste että mahdollisuus. Se mahdollistaa joukkoliikennejärjestelmän tarkastelun ja kehittämisen yhtenä kokonaisuutena. Toisaalta alueen monimuotoisuus ja erilaiset olosuhteet edellyttävät hyvinkin laajasti toimenpiteitä, jotta kasvavan seudun vaihteleviin joukkoliikenteen kehittämistarpeisiin voidaan vastata. Joukkoliikennestrategia korostaa poikittaisen joukkoliikenteen, liityntäpysäköinnin, runkoyhteyksien, bussietuuksien ja informaatiojärjestelmien tärkeyttä joukkoliikenteen kehittämisessä.

Joukkoliikenteen kehitys ennusteiden mukaan

HLJ 2011:n valmistelussa laadittujen liikenne-ennusteiden mukaan joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista tulee alenemaan aiempien liikennejärjestelmäsuunnitelmien sisältämien toimenpiteiden toteutuksesta huolimatta. Erityisesti pääkaupunkiseudulla muutos on merkittävä. Talouskasvun edistämä autoistuminen ja väestönkasvun painottuminen pääkaupunkiseudun reunoille ja ulkopuolelle johtavat joukkoliikenteen kulkutapaosuuden laskuun. Vasta voimakas panostus raideliikenteeseen ja siihen tukeutuva maankäyttö sekä yhdyskuntarakenteen tiivistäminen kääntävät joukkoliikenteen osuuden kasvuun, mikäli autoistuminen ei kasva.

Joukkoliikennestrategia toteuttaa HLJ 2011:n visiota ja kärkitavoitteita

HLJ 2011:n vision mukaan korkealuokkaiset ja ekotehokkaat liikkumismahdollisuudet edistävät seudun kilpailukykyä ja hyvinvointia. Kärkitavoitteet konkretisoivat visiota ja koko liikennejärjestelmän kehittämisen suuntaa. Joukkoliikenteen tulee olla kustannustehokasta ja sen kilpailukykyyn suhteessa henkilöautoon tulee lisääntyä. Joukkoliikennejärjestelmän tulee tukea ympäristötavoitteita sekä kasvihuonekaasupäästöjen pienentämisessä että päästöjen ja melulle altistumisen vähentämisessä. Joukkoliikenteen tulee edistää päivittäispalvelujen ja työpaikkojen saavutettavuutta, eikä liikkumisen hinta saa muodostua esteeksi perusliikumiselle. Maankäyttöratkaisuilla tulee tukea joukkoliikenteen edellytyksiä.

Osa-alue	Kärkitavoite
Taloudellisuus	1. Liikenteen yhteiskuntataloudellinen tehokkuus paranee 2. Joukkoliikenteen taloudellinen tehokkuus paranee
Toimivuus	3. Joukkoliikenteen kilpailukyky paranee suhteessa henkilöautoon 4. Jalankulun ja pyöräilyn edellytykset paranevat 5. Ruuhkautuminen ei haittaa tavaraliikenteen toimivuutta
Ympäristö	6. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät tavoitteiden mukaisesti 7. Liikenteen päästöille ja meluille altistuminen ja terveyshaitat vähenevät
Sosiaalinen	8. Päivittäispalveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus ilman henkilöautoa paranee 9. Liikkumisen hinta ei rajoita perusliikkumistarpeita
Maankäyttö	10. Maankäyttöratkaisuilla tuetaan jalankulun ja pyöräilyn edellytyksiä 11. Uusi maankäyttö sijoitetaan joukkoliikennekaupunkialueelle
Turvallisuus	12. Vakavat henkilöliikenneonnettomuudet vähenevät

HLJ 2011:n kärkitavoitteet (HLJ-toimikunta 3.6.2009).

HLJ 2011:n kehittämistasot ja joukkoliikennestrategian kehittämislinjaukset

KEHITTÄMISTASO

KEHITTÄMISLINJAUS

Kestävän kehityksen mukainen yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Maankäyttöratkaisut tukevat joukkoliikenteen kilpailukykyä. Uusi maankäyttö sijoitetaan joukkoliikennepalveluihin, erityisesti raide-liikenteeseen tukeutuen

- Eheytetään yhdyskuntarakennetta ja kehitetään maankäyttöä vahvoihin joukkoliikennekäytäviin tukeutuen.
- Kehitetään liikennejärjestelmän tavoiteverkkoa raideliikenteen runkoyhteyksiin ja bussiliikenteen laatukäytäviin perustuen.
- Toteutetaan yhdyskuntarakenteen täydennysrakentamista ja tiivistämistä tukevat uudet raide-hankkeet.
- Laajennetaan joukkoliikennekaupunkia ja huolehditaan kaavoituksessa riittävin tilavarauksin kävelyn ja pyöräilyn sekä liityntäpysäköinnin kehittämistä osana joukkoliikenteen matkaketjuja ja seudullista liikkumista.
- Lisätään joukkoliikenteen ja maankäytön suunnittelun vuorovaikutusta ja yhteensovittamista.

Joukkoliikenteen jalankulun ja pyöräilyn yhteydet ja palvelut

Linjastorakenteen kehittäminen ja palvelutarjonnan turvaaminen kasvattavat joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta, parantavat kilpailukykyä suhteessa henkilöautoon ja edistävät liikenteenhoidon kustannustehokkuutta. Liityntäliikenne ja liityntäpysäköinti ovat tärkeä osa matkaketjua.

- Joukkoliikenteen runkoverkkoa kehitetään raideliikennepainotteiseksi. Liityntäliikenne ja liityntäpysäköinti ovat tärkeä osa matkaketjua. Kehitetään bussiliikenteen poikittaisia runkoyhteyksiä ja runkolinjoja raideliikenteen vaikutusalueen ulkopuolella.
- Panostetaan vuorotarjonnan tihentämiseen joukkoliikenteen runkoyhteyksillä ja varmistetaan joukkoliikenteen houkuttelevuus täydentävän verkon riittävällä tarjonnalla.
- Parannetaan eri joukkoliikennemuotojen luotettavuutta ja täsmällisyyttä laadittavien luotettavuusohjelmien pohjalta.
- Vakiinnutetaan parhaiden vuorovaikutusmenetelmien hyödyntäminen joukkoliikenteen suunnittelussa.

Liikkumisen ohjaus, hinnoittelu ja sääntely

Kattavaa ja ajantasaista tietoa liikkumisen vaihtoehtoista on saatavissa helposti yhdestä lähteestä. Taksa- ja lippujärjestelmää kehitetään ja yhtenäinen järjestelmä otetaan vaiheittain käyttöön koko Helsingin seudulla.

- Seudulla noudatetaan joukkoliikennettä vahvasti suosivaa hinnoittelua ja kohdennetaan mahdollisia ruuhkamaksutuottoja joukkoliikenteen kehittämiseen.
- Kehitetään informaatiojärjestelmien toimivuutta, sisältöä ja tiedon jakelukanavia.
- HSL:n taksa- ja lippujärjestelmää laajennetaan vaiheittain kehyskuntien alueelle kuntien päätösten mukaisesti.
- Edistetään liikkumisen ohjauksen toimenpiteitä, kuten työnantajayhteistyötä, liikkumissuunnitelmien laatimista sekä asukas- ja sidosryhmäyhteistyötä.

Liikenteen infrastruktuuri

Raideverkkoa täydennetään ja bussiliikenteen laatukäytäviä kehitetään.

- Täydennetään raideliikenneverkkoa ja edistetään raideliikennepainotteista joukkoliikennettä.
- Kehitetään poikittaisen bussiliikenteen runkoverkkoa ja panostetaan joukkoliikennekaistoihin ja vaihtopysäkkeihin. Rakennetaan poikittaisen ja säteittäisen liikenteen vaihtoterminaalit ja solmupisteet.
- Laajennetaan liikennevaloetusjärjestelmää koko seudulle.

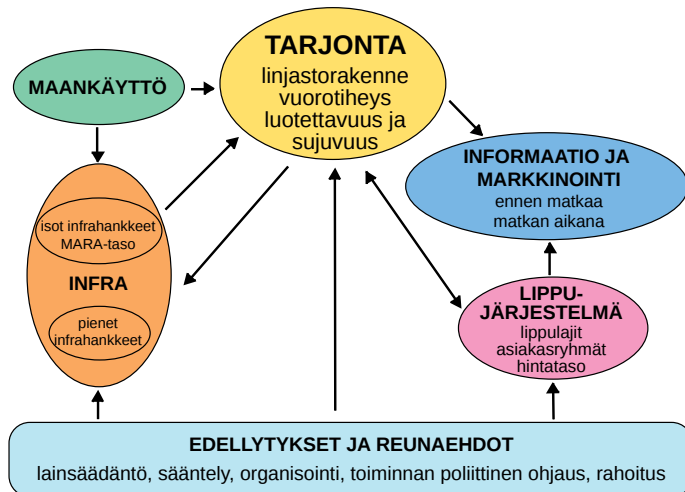
Liikennejärjestelmän operointi ja ylläpito

Informaatioteknologiaa ja muita älyliikenteen keinoja hyödynnetään joukkoliikenteen operoinnissa ja ylläpidossa. Ajantasainen tiedotus varmistaa tehokkaat matkaketjut myös häiriö- ja poikkeustilanteissa. Kalusto on ajanmukaista ja sitä käytetään kustannustehokkaasti.

- Hyödynnetään informaatiojärjestelmiä järjestettyjen vaihtojen kehittämisessä, jotta vaihdot linjalta toiselle tai kulkumuodosta toiseen tapahtuvista vaihdoista saadaan nykyistä joustavampia, luotettavampia ja sujuvampia.
- Kehitetään junaliikenteen kulunvalvontaa ja ohjausta kaupunkirataliikenteen luotettavuuden ja täsmällisyyden parantamiseksi.
- Kehitetään hankintaperiaatteita, sopimusmalleja ja yhteistyötä liikennöitsijöiden kanssa liikenteen hoidon laadun ja kustannustehokkuuden varmistamiseksi.

Joukkoliikenteen edistäminen edellyttää monipuolisia toimenpiteitä ja seurantaa

Joukkoliikennepalvelu on yhdyskuntarakenteen, infrastruktuurin, tarjonnan, lippujärjestelmän sekä tiedotuksen ja markkinoinnin muodostama kokonaisuus, johon vaikuttavat poliittiset, lainsäädännölliset ja taloudelliset reunaehdot. Yksittäiset investoinnit tarvitsevat ympärilleen laajan keinopaletin, jotta investoinnista saadaan paras hyöty joukkoliikenteen matkustajille. Myös seuranta on tärkeä osa toteutusta ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia: joukkoliikennestrategian edistymistä ja joukkoliikenteen suosiota on seurattava säännöllisesti. Joukkoliikennestrategian tulee ohjata joukkoliikenteen suunnittelua ja toteutusta kaikissa eri vaiheissa.

Joukkoliikennepalvelun osatekijöiden vuorovaikutus.

HLJ-katsauksia:

- 1/10 HLJ 2011 Valmistelun tilanne keväällä 2010
- 2/10 HLJ 2011 Laaja liikennetutkimus (LITU 2008) ja liikennemallien käyttö HLJ 2011:n laadinnassa
- 3/10 HLJ 2011 Joukkoliikennestrategia
- 4/10 HLJ 2011 Kävely ja pyöräily Helsingin seudulla
- 5/10 HLJ 2011 Liikenteen hallinta ja liikkumisen ohjaus HLJ 2011:ssä
- 6/10 HLJ 2011 Tavaraliikenne Helsingin seudulla
- 7/10 HLJ 2011 Pysäköintipoliittiselvitys
- 8/10 HLJ 2011 Ajoneuvoliikenteen verkkoselvitys
- 9/10 HLJ 2011 Maankäyttö- ja raideverkkoselvitys (MARA)
- 1/09 HLJ 2011 Puiteohjelma
- 2/09 HLJ 2011 Liikenteen nykytila
- 3/09 HLJ 2011 Tulevaisuustarkastelu
- 4/09 HLJ 2011 Visio ja strategijakehikko
- 5/09 HLJ 2011 Vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi valmistelussa
- 6/09 HLJ 2011 Valmistelun tilanne syksyllä 2009

HSL Helsingin seudun liikenne

Opastinsilta 6A, Helsinki
PL 100, 00077 HSL
puh. (09) 4766 4444
etunimi.sukunimi@hsl.fi

HRT Helsingforsregionens trafik

Semaförbron 6 A, Helsingfors
PB 100, 00077 HRT
tfn (09) 4766 4444
fornamn.efternamn@hsl.fi

www.hsl.fi